

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних відносин
Кафедра журналістики

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри
Васильченко В'ячеслав Миколайович

«__» _____ 2021 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ «БАКАЛАВР»

РОЗРОБКА INSTAGRAM-БЛОГУ «ЛІТЕРА»

Виконавець: Пушкіна Владислава Олександрівна _____

Керівник: канд. пед. наук, доц.

Остапчук Світлана Сергіївна _____

Нормоконтролер: канд. пед. наук, доц.

Остапчук Світлана Сергіївна _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ПОНЯТТЯ ЛІТЕРАТУРНОЇ КРИТИКИ ЯК ОДНІЄЇ З ФОРМ ЖУРНАЛІСТИКИ	7
1.1. Поняття та характеристики літературної критики.....	7
1.2. Рецензія як різновид критичної статті та провідний жанр літературної критики	13
1.3. Літературна критика в системі сучасних медіа.....	23
1.4. Конкурентоспроможність сучасних українських інтернет-блогів на літературну тематику.....	28
Висновки до розділу 1.....	31
РОЗДІЛ 2. ПОЕТАПНЕ СТВОРЕННЯ ІНСТАГРАМ-БЛОГУ «ЛІТЕРА»	33
2.1. Роль інстаграм-блогу про літературу «ЛітЕра» для української онлайн журналістики.....	33
2.2. Концепція створення інстаграм-блогу «ЛітЕра».....	37
2.3. Оцінка ефективності та охоплення аудиторії на платформі «Інстаграм».....	39
Висновки до розділу 2.....	40
ВИСНОВКИ.....	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	45
ДОДАТКИ.....	50

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Всі звикли, що засоби масової інформації висвітлюють переважно політичну, соціальну, економічну сфери суспільства, але не варто забувати про не менш важливе середовище – культурну сферу. Повідомляючи про зміни в процесах мистецької царини, медіа можуть сприяти розвитку культури, інтелектуального простору та критичного мислення. Саме журналістика, завдяки величезній кількості каналів комунікації, дає доступ до культурно-мистецького середовища всім колам населення.

Журналістика, яка висвітлює літературні процеси починається з критики. З критики починається і літературознавство. У простій формі критика зводиться до оцінних категорій («подобається» – «не подобається»). Будь-хто з нас з раннього дитинства починає класифікувати книги, картини, фільми за допомогою таких суджень, часто інтуїтивних. У повсякденній мові вираз «критикувати» означає «вказувати на слабкі сторони або недоліки чогось». Для літературного критика виявлення прорахунків і слабкостей письменника аж ніяк не найважливіше завдання. В ідеалі літературний критик повинен прагнути до того, щоб якомога повніше виявити задум автора і допомогти йому позбутися слабкостей, сприяючи зростанню обдарування письменника.

Один із найстаріших жанрів літературної критики – рецензія, але до сьогодні вона залишається маловивченою. До того ж цей жанр постійно потребує додаткових досліджень. Рецензія в українському медійному просторі досі виділяється як один з найбільш проблемних аналітичних жанрів. Наприклад, В. Здоровега зазначає, що «літературної критики у повнозначному значенні цього слова в Україні немає, бо вона відсутня у загальнополітичній масовій періодиці» [10, с. 205]. Більш радикальний у своїх твердженнях є письменник М. Рябчук. Він вважає, що літературна критика в Україні ніколи й не існувала [29].

Актуальність теми дослідження щодо алгоритму створення інтернет-проєкту про літературу на платформі Інстаграм «ЛітЕра», яке має на меті запропонувати журналістський продукт, який допоможе пробудити в людей любов до читання, особливо у молоді, за допомогою якісного, унікального текстового контенту в поєднанні з мультимедійним.

За умов, коли різноманітність ресурсів, запропонованих у мережі сягнула важкозлічульваної цифри, є дуже малий відсоток медій, які спеціалізуються на мистецтві, і літературі зокрема. Наприклад, молодь нині має вкрай низький рівень обізнаності в літературних процесах, не хоче витратити час на читання книг, відслідковування та аналіз цих самих процесів. До того ж, ідеться про повну диджиталізацію їхнього простору. Значна частка загальної аудиторії українських засобів масової інформації упродовж останніх двох років втекла з реальності до мережі.

Теорією розвитку та становлення української інтернет-журналістики та створення мережових видань досліджували у своїх працях А. Галусян, Л. Городенко, В. Іванов, Р. Крейг, Д. Кульчицька, Б. Потятинник [6; 7; 11; 16; 25] та ін. Питання літературної критики в своїх роботах розглядали: Ю. Говорухіна, О. Кузьменко, І. Фролова, М. Чернишевський [42; 45; 34; 36]. Темі рецензії присвячені праці таких дослідників: В. Здоровега, О. Кузьменко, Л. Монич, О. Тертичний [9; 44; 20; 31] та ін.

Мета дослідження полягає у визначенні найоптимальніших інструментів та способів розробки концепції задля опрацювання алгоритму створення Інстаграм-блогу про літературу. Визначена мета передбачає вирішення таких завдань:

1. Схарактеризувати термінологічну базу досліджень.
2. Визначити особливості рецензії як провідного жанру літературної критики.
3. З'ясувати місце літературної критики в системі сучасних медіа.
4. Схарактеризувати сучасні українські інтернет-проєкти на літературну тематику.
5. Розробити Інстаграм-блог «ЛітЕра».

Об’єкт дослідження – сучасні українські інтернет-проекти на літературну тематику.

Предметом дослідження є технологія створення й успішного просування журналістського інтернет-блогу на платформі Інстаграм.

Методи дослідження:

- історичний – був використаний для дослідження історичної основи видань про літературу, а саме їх становлення, розвиток та дослідження науковцями;
- метод спостереження – допоміг створити концепцію блогу про літературу з урахуванням розвитку інтернету;
- метод порівняння – за допомогою цього методу були сформовані судження про подібність або відмінність інтернет-блогів про літературу
- метод контент-аналізу – був використаний для аналізу конкурентних блогів та допоміг створити унікальний контент.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розкритті специфіки механізмів створення блогу на платформі Інстаграм про літературу та в обґрунтуванні умов вдосконалення діяльності в цьому напрямі на прикладі розробки інтернет-проекту про літературу «ЛітЕра» на платформі Інстаграм.

Практичне значення одержаних результатів роботи полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані в процесі вивчення журналістської та видавничої діяльності у вищих навчальних закладах.

Апробація результатів дослідження. Зміст і результати дослідження висвітлювалися у виступах на конференціях «POLIT. Challenges of science today 2021» (Київ, 2021) та на II Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні міжнародні відносини: актуальні проблеми теорії і практики» (Київ, 2021).

Публікації. Основні положення дипломної роботи було викладено в публікаціях:

- Пушкіна В. Роль ЗМІ у формуванні політичної культури // Сучасні міжнародні відносини: актуальні проблеми теорії та практики: матеріали міжнародної науково-практичної конференції / Факультет міжнародних відносин,

Національний авіаційний університет. За заг. ред. Ю.О. Вололошина. - Київ: Національний авіаційний університет, 2021. С.467-470.

- Pushkina V. Problems with the internet media regulation in the modern media market of Ukraine // POLIT. CHALLENGES OF SCIENCE TODAY. INTERNATIONAL RELATIONS: Abstracts XXI International conference of higher education students and young scientists, Kiev, 2021, National aviation university / Education board Lutsyi M. [and others]. – К.: NAU, 2021. – P.352-354.

Структура й обсяг дипломної роботи. Дипломна робота складається зі вступу, 2 розділів (7 підрозділів), висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел (47 джерел) і додатків. Загальний обсяг роботи становить 54 сторінки, основний текст викладено на 42 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ПОНЯТТЯ ЛІТЕРАТУРНОЇ КРИТИКИ ЯК ОДНІЄЇ З ФОРМ ЖУРНАЛІСТИКИ

1.1. Поняття та характеристики літературної критики

З процесом розвитку мистецтва постає питання щодо його оцінки, адже кожен витвір мистецтва повинен мати первісну оцінку. Саме така оцінка, яка містила в собі критичну думку про той чи інший твір мистецтва, була не тільки важливим фактором існування самого твору, але й виступала стимулом для розвитку художньої літератури. З впевненістю можна говорити, що літературна критика з самого початку свого існування являє собою самоусвідомлення літератури як явища суспільного життя. «Вона виявляється як соціальна діяльність, бо критики стежать за літературним процесом, читають нові твори, відбирають найкращі з їх погляду для передруку, організовують дискусії, пишуть власні різножанрові праці, публікуючи їх у загальній і спеціальній пресі, ведуть навколо таких творів полеміку тощо» [8, с.7].

Літературна критика – це багате і різноманітне поняття. Багато вчених і письменників намагалися дати визначення цьому, але у кожного виходило своє, несхоже на попередні, визначення літературної критики. Ця галузь інтелектуальної діяльності велика, але при цьому і суб'єктивна. Для того щоб дати визначення цього терміна, потрібно заходити здалека.

Ще в Стародавній Греції виступи публіцистів, висловлювання поетів нерідко містили в собі принципову і активну оцінку тих чи інших творів художньої літератури. Саме там і виникала літературна критика. Великого розвитку вона здобула в епоху Відродження, а ще більшого – в кінці XVIII-на початку XIX століття, в епоху романтизму [1].

«Існування літературної критики обумовлено специфічними особливостями самої художньої літератури, перш за все, образно-ідеологічним

значенням її змісту. Так, вона збуджує у читачів відповідні ідейні відгуки, нерідко дуже активні. При цьому одні читачі можуть відчувати дуже діяльне співчуття до того чи іншого твору за те розуміння і оцінку життя, які в ньому виражені, вважати його правдивим і переконливим за змістом, інші, навпаки, можуть переживати незгоду з ідейною спрямованістю твору, вважати її невірною та такою, що не відповідає дійсності» [5].

Виходячи з цього, можна зробити висновок, що поява деякої кількості художніх творів в літературі тієї чи іншої країни і є основою для виникнення літературної критики. Але зазначимо, що не всі тексти можуть стати причиною для виникнення критичної літературної думки. Отже, ці тексти повинні мати конкретного автора, ім'я якого повинно бути відоме, оскільки якщо цього не буде, то літературна критика буде лише приблизними висновками і не більше. Взагалі, індивідуальність була необхідною умовою для критичного процесу завжди.

Важко сперечатися з тим твердженням, що для виникнення літературної критики твори повинні бути різноманітними. Саме різноманітність дає можливість зіставляти, виявляти схожі риси та відмінності, а також визначати можливі тенденції розвитку.

Взагалі, поняття «критика» означає судження. Не випадково слово «судження» тісно пов'язане з поняттям «суд». Судити – це, з одного боку, означає розглядати, міркувати про щось, аналізувати будь-який об'єкт, намагатися зрозуміти його зміст, приводити його в зв'язок з іншими явищами і т.д. Словом, робити якісь обстеження предмета. З іншого боку, судити означає робити остаточний кваліфікуючий висновок про об'єкт, тобто або засудити його, відкинути, або виправдати, визнати позитивним, причому цей суд може бути аналітичним, тобто одні елементи судимого об'єкта можуть бути визнані позитивними, а інші – негативними. Будь-яка критика дійсно включає в себе, якщо вона хоче бути ґрунтовною, свого роду наслідок, тобто докладний розгляд предмета, а також і присуд його.

Виділення літературної критики, як частини літературознавства почалося в ХІХ столітті, і своє коріння бере від Буало, Лессінга, Гегеля. В українській літературі найвищим досягненням вважають літературно-критичні праці І. Франка, в яких розглядається питання літературної критики з точки зору самої теорії. Саме Франко вперше звернув увагу саме на специфіку літературної критики, яка з одного боку має риси наукової студії, а з іншого – мистецького явища.

Так, у «Словнику літературознавчих термінів» поняття «літературна критика» визначається як самостійний вид творчої діяльності, яка спирається на практичний тип мислення для того, щоб поцінувати художню своєрідність нових літературних творів, їхньої естетичної вартості та виявлення провідних тенденцій літературного процесу [30]. Зауважимо, що літературна критика акцентує увагу на потреби поточного літературного процесу, саме тому вона звертається до творів своїх сучасників, а твори попередників вже розглядаються крізь призму суспільних проблем, адже вони є насамперед предметом історії літератури.

Науковець Р. Гром'як літературну критику розуміє як поняття, що передає сутність аналітично-синтетичного розгляду будь-яких об'єктивних явищ чи суб'єктивних картин (теорії) у всіх сферах науки. Дослідник акцентує увагу на тому, що літературна критика – це самостійна діяльність, яка спрямована на осягнення й оцінку художньо-естетичної своєрідності та суспільного значення нових творів мистецтва слова [8].

Отже, літературна критика – це особливий вид літературної діяльності, призначення якого – за допомогою теоретичних концепцій аналізувати, тлумачити та оцінювати літературні явища та твори. До основних та важливих функцій літературної критики відноситься популяризація кращих творів, з яких можна брати приклад і які є взірцем, а також засудження, але тільки аргументоване, антихудожніх явищ. Отже, літературна критика сприяє розвитку літератури та виховує витончені літературні смаки читачів.

Багато дослідників акцентують свою увагу саме на оціночному аспекті

літературної критики. Так, І. Олійник зіставляє поняття «критика» та «оцінювання» та називає їх взаємообумовленими. При цьому він наголошує на тому, що критика, насамперед, передбачає оцінювання та аналіз творів мистецтва під час їх вивчення. Оцінювання ж є способом критичного опрацювання самого об'єкта дослідження. Завдяки оцінюванню ми можемо формувати думку і погляд на явище, яке пізнаємо [22].

Інший дослідник, В. Кулешов, вважає літературну критику способом тлумачення та оцінкою художніх творів, а також вважає: «теоретична самосвідомість літературних напрямів, активний засіб боротьби за ствердження творчих принципів» [17, с. 3]. До того ж він наголошує на тому, що критика є важливою стороною літературних течій, оскільки формує в них закінченість і стійкість. Також не треба забувати, що критика має прикладне значення, оскільки вона оцінює поточну сучасну літературу та впливає на формування смаків читачів.

Як галузь суспільної діяльності критика має свою специфіку, і полягає вона в формуванні естетичних смаків у читачів. Саме цей аспект виділяють багато дослідників, починаючи ще з І. Франка.

Так, науковець С. Хороб вважає, що головне і специфічне для критики починається в моменті, коли власні живі враження і переживання критик переводить до рівня раціонального й осмисленого розуміння [47]. Відзначимо, що в завдання критики не входить пошук недосконалостей та недоліків у творі. Але якщо вона знаходить лише достоїнства та досягнення, все одно залишається критичною. Це відбувається тому, що критика сприяє прозрінню почуттів читача та допомагає йому усвідомити ту красу, яку він лише відчував. А отже саме критика породжує рефлексії читачів, які напряду пов'язані з подоланням неусвідомленості щодо предмета почуттів.

Л. Монич, спираючись на праці таких дослідників, як О. Галич та Ю. Бурлай, розуміє літературну критику як невід'ємну частину літературно-художніх видань, і наголошує на тому, що літературна критика в своїй розвинутій формі – це відносно самостійна діяльність, котра спрямована на

осягнення і оцінку художньо-естетичної своєрідності та суспільного значення нових творів літератури [20]. Отже, критика – це засіб пізнання життя за допомогою твору, і навпаки, засіб пізнання твору за допомогою життя. Таким чином, літературна критика формує перші уявлення про літературні явища та пропагує їх серед читачів, і саме тому сама постійно перебуває у формуванні та різного роду трансформаціях.

Багато дослідників сходяться на думці, що літературна критика є суб'єктивною. Так, уже І. Франко розумів під цим явищем бажання автора навіювати свої думки оточуючим.

С. Хороб підтримує хід думок І. Франка і наголошує на тому, що в літературній критиці наявний особистісний початок. Це, насамперед, пов'язано з тим, що справжня роль особистості у критиці – в створенні неповторно-індивідуального синтезу, вираженні досягнень сучасної суспільної думки та мистецтвознавства, а також у майстерному застосуванні знань і вмінь для рефлексії над матеріалами художньої літератури та мистецтва. Ці думки нас наштовхують на те, що критик – це не тільки знавець і поціновувач мистецтва, але й і особистість з активним суспільним темпераментом та літературний публіцист.

Дослідниця Ю. Говорухіна під літературною критикою розуміє складний процес самоінтерпретації, який має два акти розуміння:

1. Первинне розуміння – це миттєве прозріння істини буття.
2. Вторинне розуміння – це фіксація того, що зрозуміле та його словесне вираження, розгортання та інтерпретація.

Причому автор акцентує увагу саме на прагматичній меті літературно-критичної оцінки, оскільки враховує момент великої кількості оцінок у рамках одного тексту та їх ступінь експресивності. Дослідник вказує на те, що літературна критика намагається читачу надати власні критерії оцінювання, тим самим «вселити читачеві власну шкалу оцінки», «заразити» своєю позитивною / негативною / нейтральною оцінкою [42].

Науковець О. Баган приписує літературній критиці спокуси: «має свої

спокуси, які часто заводили її в певні пастки» [41]. До спокус автор відносить настійливе прагнення критики навчати та впливати на літературний процес, тим самим формувати розвиток самої літератури. Також до такого роду спокус він відносить надмірний теоретичний підхід та прагнення критики завжди бути модною.

Літературний критик В. Брюховецький з цього приводу каже, що основне покликання критика – це не надання вказівок, як створювати літературний твір, а осмислення здобутків автора (поета чи прозаїка) відповідно до ідейних і естетичних запитів, які надає суспільство. Він наголошує на тому, що письменникам не потрібні шкільні оцінки, а навпаки, вони очікують від критики широких роздумів та співпереживань [2].

Якщо ми же характеризуємо літературну критику, то треба зауважити, що вона не завжди має справу лише з сучасною художньою літературою. Так, літературна критика оцінює та тлумачить твори, які були створені набагато раніше, але вони і на момент критики мають об'єктивні властивості. Так, завдяки літературній критиці відбувається нове усвідомлення і переоцінка творів минулих років, оскільки вони розглядаються з урахуванням особливостей і тенденцій сьогодення, знаходяться естетичні переваги, які не були відкриті раніше. «Сучасне прочитання літературних творів минулого – це і є справа літературної критики, а не літературознавства» [24, с. 23].

До того ж слід зазначити, що літературну критику можна розуміти як вид діяльності і як наукову дисципліну. Як вид професійної діяльності критика виникла саме тоді, коли з'явилися перші періодичні видання. Як наукова дисципліна критика зароджується з літературознавства, коли у ньому формуються такі частини, як історія та теорія літератури.

Для традиційних видів літературно-художньої критики є творчий процес та особистість автора твору, а також естетична сутність та втілення авторського задуму.

Підводячи підсумок, слід зазначити, що літературна критика сьогодні вивчається як власне літературознавство, як складовий елемент

літературознавства і як літературна творчість. Серед особливих ознак літературної критики дослідники дуже часто виділяють: наявність оцінювання, навіювання та формування естетичних смаків читачів. Також науковці, характеризуючи літературну критику, відводять важливу роль особистості, яка проявляється в суб'єктивізмі та прагматизмі, що дуже делікатно співпрацюють з науковістю. При поєднанні конкретної науки та літературної творчості виникає проблема не тільки самої літературної критики, але й і її термінологічної конкретизації.

1.2. Рецензія як різновид критичної статті та провідний жанр літературної критики

Для того щоб розглядати рецензію як жанр літературної критики, насамперед потрібно дати її визначення. Так, більшість дослідників сьогодні сходяться у визначенні терміна «рецензія», до того ж в багатьох проаналізованих наукових статтях авторитетним є визначення В. Здоровеги. У його підручнику «Теорія і методика журналістської творчості» ми знаходимо таке визначення цього жанру: «Рецензія (від латинського *recensio* – розгляд) – один з найпоширеніших літературно-критичних жанрів, мета якого аналіз, оцінка художнього, мистецького, публіцистичного, наукового твору, зіставлення його з життям, а також розгляд порушених у творі суспільних проблем» [9, с. 204].

«Короткий тлумачний словник української мови» так визначає цей термін: «Рецензія – стаття, що містить у собі аналіз і оцінку наукового або художнього твору, спектаклю, концерту тощо» [15, с. 230].

Рецензія розглядає конкретний твір або збірник, які щойно вийшли з друку. Вона демонструє новинки читачеві. Це зближує рецензію з іншими інформаційними жанрами, наприклад, з анотацією. Але завдання рецензента, як підкреслюють багато дослідників, не тільки уявлення, але, перш за все, оцінка цілого явища, по можливості всебічна. Завдання автора рецензії полягає в дослідженні окремого твору всебічно, в окремих частинах і загалом. Саме це

також можна назвати особливістю цього жанру, адже більше жоден жанр не має такої мети.

Не варто узагальнювати термін самої критики і власне рецензії, оскільки літературна критика – це загальне поняття, а рецензія виступає способом викладу критичного матеріалу. Рецензія, як зауважив В.Кулешов – це «легка критична кавалерія», або, іншими словами, лише один з видів критики [17]. Доповнюючи своє визначення рецензії, В. Здоровега зазначає: «Рецензія – перш за все оперативний вид літературно-художньої критики, призначений для публікацій в пресі, а також інших ЗМІ, хоча існують і так звані закриті рецензії» [10, с. 204].

Найбільш повною і переконливою можна назвати характеристику жанру, запропоновану Є.О. Корніловим. Він виділяє такі обов'язкові елементи рецензії:

1. Призначення рецензії – дати характеристику та оцінку розглянутого твору. «Під характеристикою слід розуміти опис твору, розкриття його суті, ідейного змісту і художньої форми. Оцінка – це визначення переваг і недоліків твору на основі його характеристики» [44].

2. Предмет – «вивчений і відбитий в творах мистецтва матеріал» [44].

3. Рецензія – локальний жанр, вона розглядає зазвичай один твір, аналізує і оцінює його, не ставлячи більш широких завдань.

4. Рецензія – жанр синтетичний з драматургії і стилістики, вона є аналітичним жанром, тому що досліджує, аналізує, оцінює. Також має ознаки інформаційних жанрів, бо присвячена зазвичай локальній темі і відповідає на питання: коли, де, що і навіщо?

5. Обов'язковими структурними елементами кожної рецензії, котрі виражають інформаційно-аналітичну суть жанру, є:

а) повідомлення про твір мистецтва, його авторів, час і місце створення;

б) аналіз теми та ідеї – змісту твору мистецтва;

в) аналіз засобів вираження теми, ідеї, системи образів, майстерності – художньої форми;

г) визначення місця твору у творчості автора, в сукупності інших творів даної тематики.

В основі рецензії як жанру є відгук, головною рисою якого повинна бути критичність. Так, відгук може бути на твір художньої літератури, мистецтва, науки, журналістики тощо. Яка б форма не була обрана для відгуку, його основна суть полягає у визначенні ставлення рецензента до твору, який він досліджує. Рецензію від інших газетних жанрів відрізняє саме її предмет, оскільки це не факти дійсності, які є основою для нарисів, замальовок, кореспонденції, репортажів та інших жанрів, а інформаційні явища: телевізійні передачі, спектаклі, кінофільми, книги.

Як правило, в рецензіях ми зустрічаємо розгляд одного або двох творів, яким рецензент дає оцінку. Якщо під час дослідження, коли журналіст, роблячи глибокий аналіз твору, висуває якісь суспільно значимі проблеми, його твір скоріше за все перетворюється на літературно-критичну статтю, огляд або мистецтвознавче дослідження.

Іншими словами, літературний критик намагається розібратися не тільки в самому творі, а й осмислити дійсність, судження та позицію, що висловлюються письменником або вченим про зображувальний предмет. Так, якщо художній твір або наукова праця, що рецензується, осмислюють саму дійсність, виявляючи в ній типові риси чи закономірності, то літературний критик в рецензії повинен аналізувати вірність інтерпретації відбитих фактів.

Саме публіцистичність та актуальна злободенність рецензії дають змогу автору рецензії поєднувати теоретичне і естетичне дослідження з вторгненням у досліджувану проблему. Зауважимо, що ілюстративність та описовість не властиві цьому жанру, навпаки, рецензії властиві журналістське дослідження фактів, явищ, ситуацій реальної дійсності через призму вірності їх відображення в творах літератури, мистецтва і науки.

Зазвичай в рецензіях ми не зустрічаємо переказу основної сюжетної лінії художнього твору, твору мистецтва, змісту наукової праці, що розглядається в рецензії. Інформаційно-ілюстративна частина зведена до мінімального об'єму,

оскільки мається на увазі, що читач рецензії вже знайомий з твором, про який йде мова. Завдання автора рецензії в тому, щоб допомогти аудиторії зрозуміти, які нові відкриття в осягненні життя були зроблені тут, які нові мотиви з'явилися в творчості досліджуваного автора. В даному випадку йому дуже важливо змусити думати своїх читачів, активізувавши їх процеси мислення.

Отже, рецензія – це письмовий розбір художнього (літературного, театрального, музичного, кінематографічного і т.п.), наукового або науково-популярного твору, що містить його критичну оцінку.

Розмірковуючи про подальшу характеристику жанру, буде також доцільно порівнювати рецензію з відгуком для більш глибокого розуміння специфіки жанру і його головних відмінностей як від найбільш близьких йому за своєю суттю, так і від усіх інших.

Елементами відгуку є (на прикладі літературного відкликання):

1. Назва твору, де і коли видано, кількість сторінок.
2. Визначення та вказівка жанру твору.
3. Виділення головних дійових осіб.
4. Час, місце дії.
5. Короткий зміст.

В свою чергу, складові рецензії вигідно відрізняються (також на прикладі літературної рецензії):

1. Бібліографічний опис (автор твору, де і коли видано, скільки сторінок).
2. Коротка характеристика творчості письменника – в зв'язку з цим твором.
3. Творчий задум автора твору.
4. Сенс назви.
5. Коротка інформація про зміст.
6. Критична оцінка твору:
 - а) особливості композиції;
 - б) майстерність автора у зображенні героїв;
 - в) індивідуальний стиль письменника;
 - г) мистецтво ілюстратора книги.

7. Основна думка рецензії.

8. Актуальність тематики твору.

Метою відгуку є привернення уваги до твору, вплив на думку інших людей, сперечання з приводу оцінки героїв.

Мета рецензії в загальних рисах – допомогти зрозуміти, розібратися в прочитаному матеріалі. Однак тут варто зауважити, що обидві мети в різному співвідношенні відносяться до обох жанрів і по-різному втілюються в обох випадках.

Поняття «жанр» і «диференціація жанрів» є одними з найбільш важливих і багатозначних як в журналістиці, так і в літературно-художній критиці. Жанрові форми надзвичайно рухливі, мобільні та легко трансформуються в залежності від змін зовнішнього соціокультурного контексту. Жанр завжди обумовлений такими обставинами, як середовище і об'єктивні якості описуваного або аналізованого предмета, явища або процесу. Жанр, як правило, завжди має за плечима історію, має типологічні характеристики, зумовлені гносеологічною природою, містить аксіологічні акценти.

«Жанр – це відносно стійка структурно-змістова організація тексту, обумовлена своєрідним відображенням дійсності і характером відображення до неї творця» [32, с. 66].

В роботі «Тональність та міра критики в критичній статті (на прикладі сучасних українських рецензій)» О. Кузьменко аналізує підходи щодо визначення рецензії як жанру. Він виділяє такі основні ознаки рецензії:

1. Літературна рецензія відноситься до жанру літературної критики.
2. Рецензія містить в собі як аналіз, так і оцінку.
3. Рецензія призначена для друку в пресі чи інших друкованих ЗМІ.
4. Має зв'язок з різними видами мистецтв та наук.
5. Допомагає в розумінні творів мистецтва, розкриває їх цінність звичайним людям та показує їх громадську значущість.

6. Розрізняє поняття засудження і судження. Тому не засуджує, а лише висловлює судження.

Важливим є висновок, до якого приходять дослідник: «поняття про рецензію як вид аналітичної журналістики та один із видів літературної критики. Але рецензія містить також деякі елементи публіцистики, оскільки в ній присутні суто авторські думки та судження» [45].

Зазначимо, що публічний елемент не завжди можна прослідити, але «оціночний компонент рецензії – ... простір тексту, який створюється автором на основі його власних ціннісних орієнтирів, його власних інтелектуальних та емоційних запасів. Воно за визначенням індивідуальне і за визначенням дискусійне. ... Тому хороша рецензія завжди публіцистична» [45].

Спираючись на теоретичний матеріал, можна заявляти про те, що єдність журналістики з літературною критикою зовсім не сенсація, адже «...всюдисущий видавець-журналіст стоїть біля колиски літературної критики. З розвитком журналістики, видавничої справи розвивалося й рецензування, почалося критичне осмислення різноманітної друкованої продукції, причому ці аналітичні судження з самого початку мали рухомі форми і дедалі ставали гнучкішими, різноманітнішими, цікавішими» [3, с. 107].

Головна відмінність рецензії від інших жанрів дослідницько-новинних текстів – це те, що предмет дослідження в даному випадку це вже якийсь авторський продукт, який демонструє відображену дійсність. Тобто автор рецензії повинен охарактеризувати і оцінити вже існуючий матеріал, створений іншим автором. Предметом оцінки можуть стати письмові, літературні, наукові, художні, журналістські матеріали; кінематографічні та мультиплікаційні роботи; музичні твори, театральні постановки і багато інших творів світу мистецтва або науки.

Український дослідник М. Подолян виділяє такі риси рецензії:

1. Об'єкт рецензії – не факти дійсності, а факти, які вже вивчені та осмислені, та знайшли своє відображення в книгах, брошурах, тощо.

2. Автор рецензії оцінює плюси та мінуси праці вченого, письменника або художника, при цьому порівнює його дослідження з практикою життя і тільки тоді робить висновки.

3. Більше одного-двох творів в рецензії не порівнюється.

4. Рецензія повинна бути зрозумілою для тієї аудиторії, на яку вона розрахована, а її автор – людина підготовлена, обізнана та розуміється на тому, про що пише [23].

Останній пункт дуже чітко пояснив російський дослідник О. Тертичний, оскільки він вважає основним завданням автора рецензії «побачити у рецензованому творі те, що непомітне для непосвяченого. А це складно зробити, якщо не володіти спеціальними знаннями у визначеній сфері діяльності (літературі, театральному житті, мистецтві та ін.)» [31, с. 142].

Головним завданням для критика є:

1. Орієнтація читача \ глядача \ слухача в тому інформаційному просторі, з якого були взяті предмети дослідження.

2. Формування почуття прекрасного.

3. Формування естетичного бачення світу мистецтва, науки, соціуму та іншого.

4. Пояснення суті творчого продукту \ процесу \ явища.

5. Сприяння вироблення у аудиторії власних оціночних суджень.

6. Формулювання рекомендацій до ознайомлення з тим чи іншим видом, формою продукту \ явища.

7. Створення новизни в сфері власних досліджень, щодо журналістики, критики і розділу життя, до якого належить предмет дослідження.

Структурно рецензію можна умовно розділити на три частини:

1. Вступ. Визначення предмета аналізу:

а) загальна інформаційна довідка;

б) пояснення щодо актуальності обраної роботи;

в) інформаційний розділ, присвячений авторові твору, його цілям і задачам в роботі.

2. Центральна частина:

а) зміст і основні проблеми, поставлені в предметі аналізу;

б) оцінка змісту і форми вихідного тексту;

в) плюси і мінуси твору.

3. Висновок. Загальний висновок щодо оцінки твору, так званий підсумок.

У зв'язку з тим, що рецензія має чіткі завдання, ми можемо визначити набір її компонентів. Отже, рецензія будується за такою схемою:

Опис твору. Якщо це книга, то потрібно вказати автора, видавництво, рік випуску. Якщо це фільм, то вказується жанр, автор сценарію, режисер постановник та актори.

Переказ змісту. Цей «пазл» схеми має свої особливості, адже в рецензії не можна розповідати весь сюжет аж до кульмінації твору, оскільки головне в рецензії не переказ сюжету. Переказ змісту полягає в тому, щоб завдяки концептуальному аналізу дати можливість читачу зрозуміти основні ідейні лінії твору.

Критичний розгляд тексту. Він полягає в аргументованій оцінці твору: поясненні назви, особливостей сюжету, композиції, мови і стилю. Як відзначають дослідники, рецензія повинна бути об'єктивною, оскільки в рецензії йдеться мова про особливості, які співвідносяться з загальноприйнятими нормами. При написанні критичного розгляду необхідно спочатку викласти об'єктивний аналіз, а потім суб'єктивні оцінки. Це загальноприйнята норма в журналістиці і робиться це для того, аби не нав'язувати читачеві власну думку.

Особисті думки автора рецензії. Саме це можна назвати суб'єктивною частиною рецензії, але не дивлячись на це, вона все одно вимагає аргументації. Як відзначають дослідники, незважаючи на власне відношення автору рецензії до твору, він повинен підмічати цікаві та незвичні моменти та висвітлювати їх в рецензії. Може здатися на перший погляд, що це найлегша частина рецензії, але насправді її можна назвати найбільш вразливою, оскільки якщо читач не сприйме вашу аргументацію, то взагалі не дочитає до кінця. Саме тому автору рецензії потрібно ретельно обмірковувати свої аргументи і обов'язково залишати простір для думок читача.

Синтез. Він полягає в співставленні об'єктивної і суб'єктивної частин рецензії.

Як відзначає О. Тертичний, найбільш складними типами рецензій є кінорецензія і театральна. Якщо в літературній рецензії автору доводиться мати справу лише з майстерністю автора та самим літературним твором, то в театрі, кіно, на телебаченні та в концертній діяльності рецензент зустрічається з сукупністю героїв крім автора – режисерами, акторами, музикантами [31, с. 142].

Написання рецензії на художній твір має також свої особливості. Відзначимо, що існує кілька рівнів літературних рецензій:

1. Рецензія в контексті одного даного твору. Дозволяє виявити авторський стиль і оригінальність викладу.
2. Рецензія в рамках творчості автора. Оцінює прогресивні зміни в творчості творця.
3. Рецензія, що охоплює цілу літературну епоху. Тут відбувається зіставлення авторської творчості з актуальними і сучасними проблемами.

При написанні рецензії на літературний твір варто враховувати такі моменти:

1. Персонажі. Наскільки натурально вони описані, їх вчинки в рамках ситуації, яка склалася, взаємодія характерів.
2. Сюжет. Чи є затримки в побудові твору, наскільки він логічний і послідовний.
3. Стилїстика. Використання яскравих оборотів і стійких виразів дозволяє з банального твору створити ціле мистецтво.
4. Достовірність. Чи немає порушень законів науки, чи наявна відсутність логіки в описі деталей, одягу, епохи або звичайних речей.
5. Психологія. Наскільки мотивовані вчинки персонажів, чи не відчувається автор за спинами героїв.
6. Корисність. Чи цікава тема для морального виховання або розширення самопізнання.
7. Місце та роль в літературі. Який напрям в літературному середовищі розвиває творчість автора, чи продовжує якісь тенденції.

8. Власний погляд. Тут описуються почуття, які залишилися після прочитаного. Думка рецензента не повинна бути бездоганною, вона повинна відображати чесну оцінку.

Таким чином, жанр рецензії на сьогодні має дуже великий потенціал розвитку і еволюціонування. Насамперед, це пов'язано з її унікальною особливістю, знаходженню на межі великих сфер функціонування тексту: публіцистики, аналітики та літературної критики.

Отже, розглянувши визначення та тлумачення терміну «рецензія», а також зіставивши її ознаки, ми отримали комплексне поняття про рецензію як жанр журналістики. Так, рецензія – це вид аналітичної журналістики та один із видів літературної критики [4].

На основі дослідження теоретичного матеріалу можна визначити рецензію як провідний жанр аналітичної журналістики та літературної критики, що містить в собі елементи публіцистики та дає оцінку і аналіз будь-якому художньому явищу, яке створене літературою, кіноіндустрією, музикою чи театром, а також науковим працям та публіцистичним творам.

Отже, сміливо можна сказати, що сьогодні рецензія залишається однією з найпоширеніших форм подачі інформації. З плином часу жанр рецензії також змінюється та набуває нових властивостей. Рецензія і досі залишається актуальним жанром, про це свідчать питання, що активно обговорюються дослідниками в журналістикознавстві [35].

Розглянувши структуру рецензії, ми з'ясували, що вона повинна мати вступ, основну частину і висновок. Рецензія будується за такою схемою: опис твору, переказ змісту, критичний розгляд тексту, особисті думки автора та синтез. До того ж рецензія уособлює в собі дві протилежні сторони: новинну (інформаційну) і аналітичну (дослідницьку).

Також слід відзначити, що існує три найбільш впливових фактори, які впливають на рецензію: предмет зображення, цільова установка та методи зображення. Саме від цих трьох факторів і залежить якою буде рецензія. До того

ж до основної жанроутворюючої специфіки дослідницько-новинного жанру відносять: предмет відображення, мету створення та методи відображення.

1.3. Літературна критика в системі сучасних медіа

Як ми вже зрозуміли, літературна критика, як один із різновидів літературної діяльності, сформувалася в ході розвитку самої літератури. Її зміст, роль та призначення, характер і функції змінювалися залежно від рівня розвитку суспільства, його культурної складової та власне особливостей певних літературних процесів. В цьому руслі постає питання, яку саме роль літературна критика відіграє як для самої літератури, так і для читачів, котрі ознайомлювалися з критичними матеріалами. Якщо спиратися на думку І.Франка, то специфіку критики він убачав у суспільній діяльності, яка спрямована на формування естетичних смаків читачів. Наукову діяльність, літературну, критичну творчість він розумів як намагання навіювати думки іншим. Адже, оцінюючи твір, літературний критик, на відміну від науковця чи письменника, навіює свої думки іншим [33, с. 45-46]. Як зазначає один із найвідоміших літературних критиків Н.Г. Чернишевський: «Призначення критики – слугувати вираженням думки кращої частини публіки і сприяти подальшому розповсюдженню її в масах. Тому критика має, наскільки можливо, уникати будь-яких недомовленостей, застережень, тонких та темних натяків, які заважають прямоті та ясності справи» [36, с. 208].

Критична інтерпретація художнього тексту перш за все передбачає активне вживання в зміст самого твору. Це потрібно для того, щоб надати обґрунтування його значущості та надати роз'яснення суті в системі певних ціннісних орієнтацій, при цьому враховуються грані читацького сприйняття. В такому ключі ми можемо говорити про те, що саме такий тип інтерпретації в літературній критиці виконує так чи інакше суспільну місію, яка полягає в розвитку навички критичного мислення у читачів.

Якщо окреслювати роль літературної критики, то треба враховувати той момент, що вона слугувала певним орієнтиром для самих читачів та допомагала

їм розуміти і розбиратися в справжніх взірцях художньої літератури, при цьому допомагала відшукувати ті чи інші недоліки прочитаного твору. Також треба зазначити пряму низку: рівень розвитку літератури можна вказати за розвитком літературної критики.

Дослідниця І. Фролова намагається схарактеризувати специфічний предмет аналізу критики: «літературознавство говорить про те, що стало історією. Літературна критика аналізує явища сучасності» [34, с. 21]. Історія літератури знає приклади, коли критики зверталися до творів минулих епох, але при цьому завжди актуалізуючи в їх змісті співзвучні своєму часові проблеми.

Серед питань, пов'язаних з літературною критикою, напевно, найбільш популярним є питання щодо того, хто саме може критикувати ті чи інші літературні твори та якими саме знаннями та навичками має володіти критик. Якщо ми говоримо про літературну критику, то само собою розуміючим є те, що автор критичних творів повинен мати не тільки навички написання літературно-критичних робіт, але й повинен знати теорію літературної критики та розумітися в осягненні досвіду інших критиків (минулого та сучасності). До того ж не меш важливим компонентом є наявність естетичного смаку та вміння орієнтуватися в сучасній культурній ситуації, проблематиці сучасного літературного процесу.

В цьому ключі розмірковував і Н.Г. Чернишевський, зазначаючи: «Причина безсилля сучасної критики – те, що вона стала занадто поступливою, нерозбірливою, задовольняється такими творами, які є рішуче жалюгідними, захоплюються такими творами. Критика стоїть на рівні з тими творами, якими задовольняється, як же Ви хочете, щоб вона мала значення для публіки?» [36, с. 217].

Зі слів Н.Г.Чернишевського ми розуміємо, що для того щоб написати критичну роботу, потрібно бути не тільки літературно підкованим, але й знати тонкості та особливості написання саме критичних матеріалів. До того ж потрібно мати відповідні знання та навички і орієнтуватися в проблематиці процесу чи явища, який згадується у роботі.

В.П. Муромський зазначав: «Критика за своєю природою публічна»

[21, с. 9]. В даному контексті з'являється питання. Чи будуть однаково публічними різні види критичної діяльності? Звісно, ми розуміємо, що наукова критика, яка є складовою частиною пізнавального апарату різних галузей науки, буде більш обмеженою. Місце такої критики здебільшого в наукових колах, де здебільшого групуються представники тієї чи іншої науки. Але відмітимо, що критика може бути і більш публічною, якщо мова йде про літературну або художню. Як раз така критика є більш емоційною та публіцистичною [18].

Дослідник В. Баранов стверджує: «Критика орієнтована на споживачів мистецтва, на публіку, яка цікавиться мистецтвом, тягнеться до нього, а тому бачить в критиці опорудля свого інтересу, керівника і третейського суддю» [1, с. 93].

У зв'язку з таким тлумаченням треба додати, що критика не може не бути суб'єктивною, бо вона є проявом аксіологічної діяльності. Питання стосується міри об'єктивного та суб'єктивного, описово-констатуючого та оцінно-інтуїтивного у структурі критичної діяльності [14].

Звісно, в цій ситуації суб'єктом оцінки, як правило, є особа, що формулює свою власну оцінку та вказує на цінність того чи іншого об'єкта. Так, медіакритичну діяльність також здійснює суб'єкт оцінювання. Так само, як і в літературній критиці, ця людина повинна бути фахівцем своєї справи і не мати суб'єктивних намірів під час оцінки. Якщо говорити про предмет оцінки, то це те, на що спрямована увага суб'єкта критичної діяльності. В літературній критиці це може бути:

- твір;
- компонент/частина цілого твору;
- тенденція літературного процесу.

Медіакритика ж має предмет оцінки, більш варіативний. Так, це може бути:

- політика телеканалу/ радіо /періодичного видання;
- характер висвітлення новин;
- окремий медіа продукт;
- специфіка роботи медійної особи;

- медіа процеси;
- медіа явища.

Основою оцінки являються аксіологічні засади, орієнтуючись на які і здійснюється власне оцінка. В літературній критиці це:

- ідеали;
- ціннісні орієнтації;
- позиції;
- докази (можуть спонукати суб'єкта до схвалення/заперечення/нейтрального ставлення).

Звернемо увагу ще на такий пікантний момент, що в медіакритиці оцінка здійснюється, як правило, завдяки маніпулятивним технологіям патогенного тексту, етичності, факту викривлення подій. Так, медіакритики акцентують свою увагу як раз на проблемних моментах, що викликають у них занепокоєння і потребують додаткового обговорення та вирішення. Якщо ж говорити про характер оцінок, то він буває абсолютно різний:

- позитивний;
- негативний;
- нульова цінність;
- зіставний;
- порівняльний.

Останні передають ступінь цінності однотипних предметів.

В літературній же критиці загальна оцінка, яку надає критик, має прямий і безпосередній зв'язок з естетичною оцінкою, в основі якої все ж таки лежить естетичне почуття, ідеали, погляди. В медіакритиці відмітимо, що оцінка все ж таки надається з позицій дотримання етичних норм ведучими, журналістами, власниками медіаканалів. Отже, ми можемо говорити, що структура оцінних суджень в літературній критиці та медіакритиці є схожою. Але зауважимо той момент, що медіакритика наголошує на інших проблемних аспектах та у більшій мірі зважає на етичну складову.

Якщо розглянути систему критеріїв, за якими відбувається оцінка літературного твору, то дослідники виділяють наступні:

- гуманістична ідейність;
- правдивість;
- глибина відображення життя;
- оптимальна організація твору;
- повнота осягнення теми;
- внутрішня гармонізація художнього твору [8, с. 9].

Якщо ж з критеріями в літературній критиці все більш-менш зрозуміло, то серед медіакритиків ще не має сформованої усталеної системи критеріїв, за якими саме могла б здійснюватися оцінка. На сьогоднішній момент завданням медіакритиків є виявлення проблемних питань функціонування мас-медіа, підняття рівня медіаграмотності громадян, формування у них вміння критично мислити. Певні практичні напрацювання дають змогу говорити про проблемні аспекти, які найчастіше привертають увагу критиків медіа: засоби психологічного впливу на аудиторію, екранне насильство, медіа-законодавство [19].

Якщо розглядати жанри літературної критики, які часто використовуються, то найбільш актуальними серед них будуть:

- рецензія;
- анотація;
- стаття-огляд;
- проблемно-оглядова стаття;
- стаття-портрет;
- есе.

Медіакритики найбільш часто використовують такі жанри:

- рецензія;
- стаття;
- інтерв'ю;

- репортаж.

Додамо, що при застосуванні жанру інтерв'ю, як правило, відбувається бесіда з фахівцем у галузі медіа (науковець або представник медіа) щодо певних проблемних питань чи тенденції у медіасередовищі [37]

Таким чином, ми можемо прийти до висновку, що на сьогоднішній день літературна критика має більш усталену методологічну базу, на відміну від медіакритики, яка тільки починає її напрацьовувати. На нашу думку, опрацювання досвіду літературної критики може слугувати певним підґрунтям для формування методологічного арсеналу медіакритики, звичайно, зважаючи на її функціональні особливості реалії часу.

1.4. Конкурентоспроможність сучасних українських інтернет-блогів на літературну тематику

Упродовж останніх десятиліть на ринку медій стверджувалася абсолютно нова ніша онлайн-видань. Насамперед це зумовлено прогресом та боротьбою за і так обмежений людський час, який у шаленому ритмі вважається найбільш цінним ресурсом. Журналістика, яка з паперових та електронних носіїв перейшла в інтернет, продемонструвала прагнення стрімкого розвитку на платформах, щороку підтверджуючи тлумачення поняття так званих «нових медіа». Низка релевантних видань зайняла простір на просторах Інтернету. Приріст інформаційних, аналітичних, новинних та розважальних видань у Всесвітній павутині зумовлює посилення конкуренції на ринку, боротьбу за увагу аудиторії, водночас генерування унікальних медіа-ресурсів.

До характеристик, які вигідно відрізняють сучасні медії в Інтернеті від решти представників засобів масової інформації, відносяться комунікація зі споживачем, що зумовлює інтерактивність, оперативне реагування та висвітлення подій, а також мультимедійність [13]. У такий спосіб, стає зрозуміло, що на тлі однакових критеріїв, не втратити унікальності й вирізнитися серед колег доволі складно. Утім, групи, на які розподіляються аудиторії тих чи

інших ресурсів, знаходить щось екстраординарне і виводить медіапродукт у ранг конкурентноспроможних.

Головна ціль, яку перед собою встановлюють засновники онлайн-видань, привабити аудиторію, щоб у короткостроковій перспективі якомога більше розширити її. Водночас, видання не має на меті витратити значні грошові ресурси або ж втратити унікальність вигаданої концепції через невідповідність встановленим у конкретний проміжок часу модним критеріям, до яких рівняються найближчі конкуренти [43]. Неможливо заплющити очі на трендові віяння, утім завойовувати увагу на гайпі – занадто дешевий піархід, який зумовлює лише короткострокову популярність [26]. Для того, щоб втримати свою інформаційну платформу на гідному рівні, і лише розвиватися в напрямку вдосконалення текстуальної та візуальної складових, необхідно зайняти ту нішу, яка найближча власне засновнику ресурсу та всій редакції загалом.

Наразі в українському сегменті медіаринку не занадто популяризована трансмедійна структура ведення інформаційного ресурсу. Особливо актуальною таку систему можна вважати в епоху глобалізації суспільства. Тотальна цифровізація перетворила споживачів друкованих ЗМІ на вимогливішу аудиторію, для якої важливу роль відіграє аудіовізуальна складова [38].

Трактування конкурентоспроможності онлайн-видань полягає в аналізі рівня їхнього технічного забезпечення, роботи не лише журналістів, а й дизайнерів і технічних адміністраторів сайту. Кропітка праця над цими складовими вимагає чималих грошових витрат. Навіть найменш обізнана частина суспільства знає, що частіше онлайн-видання є скоріше збитковими, аніж прибутковими. Для того, щоб покривати всі витрати раз за разом потрібно шукати нове джерело коштів, зокрема спонсорів. Водночас, основна проблема полягає в тому, що спонсорська допомога звертає більше уваги на рентабельність і оцінює інформаційний ресурс виключно як комерційний ринковий продукт. Для розвитку та нормального функціонування із західних тенденцій до українського ринку перейшло поняття краундфандингу [26]. Дослівно поняття тлумачиться як фінансування завдяки натовпу. Себто у видання, яке має власника або спонсора,

додаються добровільні внески вдячної аудиторії. Для того, щоб це працювало, видання має бути суспільно важливим.

Для створення конкурентоспроможного видання в Інтернеті, насамперед потрібно поставити конкретну ціль, яку нестиме собою контент і власне формат видання.

В українському онлайн-медіапросторі дуже малий відсоток культурологічних видань, зокрема видань про літературу. Найвідомішими є декілька:

- ✓ *ЛітАкцент* – літературний проєкт, який розробила Києво-Могилянська академія разом з видавництвом «Темпора». Професор університету В.Панченко в 2007 році реалізував ідею онлайн-видання, головна мета якого : «полягала в тому, щоб спробувати заперечити дуже поширену тезу, мовляв, літературної критики в Україні не існує (...) Але з цим, що називається, душа не погоджувалася. Хотілося зрушити справу...» [46].
- ✓ *Гоголівська академія* – інтернет-проєкт, створений видавництвом «Зелений пес» у 2005 році, як вільне поле для всіх, хто якимось чином пов'язаний з літературою : критики, письменники, читачі. Робота цього проєкту полягає в двох напрямках : літературний сайт і літературний альманах «digital Романтизм».
- ✓ *Друг Читача* – літературний ресурс, на якому анонсуються цікаві події та новини з світу літератури. Також на сайті регулярно публікуються відомі журналісти, такі як Мустафа Найєм, Соня Кошкіна, Сергій Лещенко та інші.

Отже, наразі створити, зробити популярним та затребуваним новий інтернет-ресурс необхідно звузити цільову аудиторію, зосередившись на висвітленні актуального й ретельно відібраного контенту. Також потрібно прорахувати вузьке й широке конкурентні середовища, щоб відслідковувати контентне спрямування й забирати відсоток унікальності наповнення сайту своєму ресурсу.

Варто слідкувати за тенденціями, але потрібно бути сміливими й не боятися утворювати власні.

Висновки до розділу 1

Літературна критика є важливим елементом в системі функціонування соціальної дійсності. Вона завжди визначалась, як особлива творча діяльність, що здатна формувати суспільну думку. Починаючи з часів Стародавньої Греції і до сьогодні вже важко уявити літературу без літературної критики. Літературна критика дуже тісно пов'язана з літературознавством. Одним із основним жанрів літературної критики є рецензія.

Жанр рецензії багатогранний, його можна віднести і до дослідницько-новинного жанру, і до жанру масово-інформаційного процесу мовної діяльності, до естетично-концептуального жанру, і, звичайно, до аналітичного. Автор рецензії завжди співвідносить свій погляд на навколишній світ з тим, як цей світ показаний в творі, який він досліджує. Головні завдання рецензента – орієнтувати аудиторію в тих проблемах, про які говорить автор книги, вистави або живописного полотна, формувати у читача естетичні уявлення про дійсність та пояснювати суть творчого процесу.

Оцінка рецензента – це не суб'єктивне свавілля («подобається-не подобається»), а ретельно аргументований розбір джерела рецензування. Рецензія не обов'язково може мати вичерпний характер, але завжди повинна давати аудиторії цілісне уявлення про твір.

Розглянувши теоретичний матеріал, було встановлено, що рецензія знаходиться на межі трьох сфер функціонування тексту: публіцистичної, аналітичної та літературної критики.

На сьогодні сучасний соціокультурний контекст і журналістська практика сприяють тому, щоб розглядати власне критичну творчість в засобах масової інформації дещо в іншій площині. Більшою мірою сьогодні варто говорити про медіакритичний акцент в літературно-художній критиці, яка, по суті,

залишається своєрідною як метатеорією, так і метапрактикою по відношенню до всіх форм «культурної» журналістики.

РОЗДІЛ 2

ПОЕТАПНЕ СТВОРЕННЯ ІНСТАГРАМ-БЛОГУ «ЛІТЕРА»

2.1 Роль інстаграм-блогу про літературу «ЛітЕра» для української онлайн-журналістики

На сьогодні спостерігається стрімке збільшення аудиторії Інтернету, що вказує на розширення впливу цього каналу комунікації в сучасному інформаційно-комунікаційному просторі. Водночас, разом з ростом аудиторії Всесвітньої Мережі загалом, відбувається і зростання аудиторії соціальних мереж, а також кількості годин, які на них щоденно витрачають користувачі. Якщо ж у XX столітті основними каналами інформації були традиційні засоби масової інформації – телебачення, радіо та друковані ЗМІ, то з приходом XXI століття мас-медіа перейшли у більш віртуальний простір [12].

Український мережевий медіапростір пропонує силу-силенну варіантів, де можна дізнатися щось нове, завжди бути в курсі найактуальніших подій, насолоджуватися візуальною складовою та довіряти веб-ресурсу. Вузкопрофільні ресурси та рушії громадської думки представлені на чималій кількості платформ різногалузевого спрямування. Проте, це не лише веб-сайти чи електронні версії традиційних ЗМІ. Намагаючись бути ближче до своєї цільової аудиторії, мало чи не кожне ЗМІ мають свої сторінки в соціальних мережах. Навіть більше, молоде покоління намагаються створити власні медіа безпосередньо в соціальних мережах (наприклад *КиївОперативный*).

На просторах українських онлайн-медій є, наприклад, економічні інформаційні ресурси, які своєю чергою розгалужуються на вузчі профілі: бізнес, гроші, аграрний сектор тощо. Кожний аспект життя людини, який до того ж враховує реалії та середовище існування конкретної когорти споживачів, висвітлений. Але в українському інформаційному просторі дуже малий відсоток медій, які спеціалізуються на мистецтві, і літературі зокрема. Наприклад, молодь

нині має вкрай низький рівень обізнаності в літературних процесах, не хоче витратити час на читання книг, відслідковування та аналіз цих самих процесів. До того ж, ідеться про повну диджиталізацію їхнього простору.

Нове видання «ЛітЕра» (Додаток А) є унікальним проєктом, який покликаний формувати любов української молоді до літератури через красиву та грамотну українську мову, а також завдяки правильно побудованим рецензіям/підбіркам, які створюють інтригу та підштовхують читати. На ринку соціальних мереж та онлайн-медій ця ніша ще не заповнена, тому конкуренція незначна. Це зумовлено вузькою спеціалізацією та дотриманням правил побудови тексту. Щоб зацікавити та привабити ширшу аудиторію ЗМІ в мережі використовують ще один фактор. Окремо до правильно побудованої рецензії відносять наповненість матеріалу фото або відео, графіками чи анімаціями, адже за статистикою швидше перейдуть читати текст, який «розбавлений» візуальними/аудіовізуальними матеріалами. Тут варто звертати увагу на психологію, враховувати вік та соціальний статус. Розуміти, який візуальний контент людина краще сприйме й захоче поглинути інформацію. Журналіст завжди має дотримуватися авторського права і обов'язково вказувати джерело мультимедійного інструменту впливу. Адже вдале основне фото є запорукою зацікавленості читачем статтею.

Сьогодні поняття затребуваної медії функціонує у багатьох аспектах буденності, широко вживається у культурологічному контексті. Упродовж останніх років, разом із розвитком інтернет-медій набуло важливого значення в журналістиці. Мультимедійність нового видання містить усі необхідні сполучення різних способів створення і поширення інформації, одночасне застосування можливостей різних видів засобів масової комунікації. Водночас до широковживаних понять онлайн-журналістики додалися сегменти інформаційних технологій.

Проєкт «ЛітЕра», як і рекомендують авторитетні персоналії в онлайн-журналістиці, пропонує своїй аудиторії виокремлені штиби мультимедійності, використовує фотографії, ілюстрації, скріншоти, колажі, відео й анімацію,

GIF-файли та навіть емодзі. Наприклад, за словами автора статті «Що таке мультимедійна журналістика», голландського дослідника М. Дьюза, він виокремлює такі приклади мультимедійної журналістики: колабораційні включення, коли тележурналіст допомагає створити унікальний контент для інтернет-проєкту й навпаки, галереї або слайд-шоу, підібрані фоторепортерами для сайту газети своєї компанії; текстівки, підготовлені газетними, телевізійними або мережевими журналістами для використання в розсилках електронною поштою або соцмережами; спільні проєкти різних засобів масової інформації зі збору, редагування і презентації репортажів у різних форматах [25, с.20-29].

Водночас «ЛітЕра» попри свою інноваційність посилається на дослідження професора Б. Потятиника [25], який пропонує найпростішу ієрархію мультимедійних форматів, у якій головне місце посідає текст, можливо, доповнений графікою чи світлинами, далі йде відео, а за ним й аудіо. Утім, завдяки розвиненим технологіям, у подальшому розвитку проєкту «ЛітЕра» розширюватиме контентну складову, оприлюднюватиме синхрони, зосередиться на відеоконтенті. Також можливий розвиток у напрямку подкастів – самостійних журналістських начиток матеріалів, тривалістю від трьох до двадцяти хвилин. Також не виключається колаборація із онлайн-радіо у вигляді рубрики про літературу, що приверне ще більшу кількість аудиторії.

Виокремлюються такі мультимедійні формати сучасних інтернет-видань: статичні ілюстрації, фотострічки, фотогалереї, фоторепортажі, слайд-шоу, карикатури; аудіоілюстрації, аудіоверсії тексту, аудіосюжети; відеоілюстрації, відеосюжети, потокове відео з місця подій, відеокolonки, відеонариси, відеокоментарі; синтетичні жанри: аудіослайд-шоу, інтерактивна відеокolonка, інтерактивний відеосюжет, мультимедійне ток-шоу, мультискрипт тощо. І хоча наразі застосування усіх цих форматів на сторінках багатьох українських ЗМІ залишається можливим у теорії, цілком ймовірно, що поступово проєкт «ЛітЕра» може стати безпрецедентним в історії української онлайн-журналістики, хоча цей крок залишається доволі ризикований.

Найширший спектр мультимедій використовують конвергентні ЗМІ – ті, які виходять на різних платформах одночасно. Власне мультимедійними можна вважати лише ті ЗМІ, які виробляють власний контент у різних знакових системах та можуть називатись конвергентними. Факт використання мультимедіа засвідчують головні сторінки усіх мережових видань. За умов генерації власного медіаконтенту, саме його варто виділяти на головних медіафайлах до матеріалів. Утім, на ранніх стадіях та не вилаштованої методики добору мультимедійного контенту, можна використовувати стокові ресурси, матеріали яких можна використовувати безоплатно за умови збереження авторського права. У такий спосіб користувач може одразу зорієнтуватись і обрати потрібну інформацію. Найбільш поширеним в українських онлайн-виданнях форматом мультимедіа є статична ілюстрація та її різновиди (окремі фотографії, фотострічки, фотогалереї, колажі, фоторепортажі, карикатури, слайд-шоу, сплеші та скріншоти). У переважній більшості інтернет-ЗМІ наявні фотострічки, фотогалереї й фоторепортажі, але їхнє виготовлення не займає багато часу, потрібен хист та терпіння.

Інколи задля привертання уваги до матеріалу, посилення експресивного впливу публікації на читача публікуються провокативні відео або фото. Головне не маніпулювати аудиторією через візуальний контент. Рівень використання мультимедійних форматів залежить від жанру й тематики публікації: в оглядах, рецензіях, підбірках, репортажах на культурну тематику переважають фотографії, фотострічки й фотогалереї. Слайд-шоу актуальні для усіх жанрів і тем, вони зазвичай анонсують найбільш важливі події на головній сторінці видання. Утім, проєкт «ЛітЕра» робить акцент на приємний око мультимедійний супровід.

Завдяки популяризації соціальних мереж, користувачі стали не просто споживати інформацію – тепер вони важливий учасник системи розповсюдження цієї самої інформації. Саме тому проєкт «ЛітЕра» приділяє багато уваги правильній комунікації з читачами, щоб спонукати їх до поширення продуктів, які виробляє це ЗМІ. Окрім цього, аудиторія в соціальних мережах

робить ЗМІ привабливішим для фахівців сфери PR. Соціальні мережі як інформаційні канали дозволяють нести інформацію без посередників, напяму до читачів.

2.2 Концепція створення інстаграм-блогу «ЛітЕра»

До того, як починати створення нового інтернет-проєкту варто поцікавитися, що таке pre-seed або ж попереднє формування концепції видання. Цей процес може бути одноосібним або ж затверджений у результаті мозкового штурму з однодумцями. Колективно відбувається формування уявлення про цільову аудиторію, технічну сторону розробки, популяризація та введення на ринок, а також оцінка загальної вартості проєкту та найімовірніше джерело фінансування. При розробці концепції варто напрацювати кілька назв, які мають бути живими та сучасними. Тоді вже можна переходити до seed-стадії. Насамперед, концепція повинна ґрунтуватися на дослідженнях тенденцій ринку, розроблятися після маркетингових досліджень, розробки плану стартапу, кількості членів команди та пошуку інвесторів.

Проєкт на платформі Інстаграм не потребує великих грошових вкладень, тому на початкових етапах вистачить власних заощаджень. Але якщо проєкт високотехнологічний і для його відкриття потрібно багато коштів, то не можна сподіватися, що проєкт в Інстаграм без імені та авторитету почує активно підтримувати на патронах чи онлайн-ових гаманцях. Тут потрібно заpastися терпінням і окрім власних коштів, зміцнити становище продукту грантами або ж інвестиціями зацікавлених осіб. Можна звернутися до профільних компаній, які спеціалізуються на видачі коштів стартапам. Як правило, лише один з десяти проєктів, у які вони вклали кошти, стає прибутковим, і один зі ста, а то й з тисячі, приносить прибуток. Утім, навіть найвідоміші сьогодні технологічні проєкти витратили роки для того, щоб їхнє дітище принесло бодай долар.

На наступному етапі сформууйте свою технічну підтримку, не пошкодуйте коштів на команду веб-дизайнерів, SEO та SMM-відділ. Тоді можна починати створення прототипу. На цьому етапі вже з'являється сторінка, яка починає

реалізовувати ваші перші задуми. Так розпочинається етап бета-тестування, де команда переконується або, навпаки, розчаровується у деяких своїх концептах. Утім, це найлегший спосіб визначити вектор проекту. Коли адміністратори перевіряють продукт, його можна віддавати на поталу читачам. Але видно, що проєкт рухається в правильному напрямку. Також на цьому етапі буде доречним починати наповнювати сторінку контентом – перший пост знайомства, далі – кожен наступний пост – нова рубрика. Коли всі рубрики презентовано потрібно регулярно наповнювати кожен з них. Оскільки це Інстаграм, важливо не забувати про InstaStoris, тому що це ефективний інструмент комунікації з аудиторією. На цьому етапі вже можна робити просування – замовляти безпосередньо в Інстаграм, купувати в відомих блогерів, письменників, відомих людей.

Фінальний запуск стратапу – найважливіший етап, коли є лише два шляхи: успіх або провал. Вирішальний процес для будь-якого продукту. Його потрібно презентувати серед колег, інвесторів, рекламодавців й обов'язково серед конкурентів. До презентації потрібно підготуватися не лише як до івенту, а як до захисту свого продукту, щоб довести унікальність видання і його можливу окупну спроможність. Упродовж перших днів роботи команда має показати все, на що здатна, підготувати якомога виразніший контент, постаратися на славу, так би мовити. Потенційна аудиторія має захотіти повернутися на ваш ресурс знову. До речі, вважати онлайн ресурс на стадії проєкту можна доти, доки не розпочнеться його реальна окупність. Отже, найголовніше, що потрібно засвоїти під час виробництва свого онлайн-ресурсу – це мати терпіння, гроші і бути впевненим на всі сто відсотків у власному проєкті. Звідси випливає, що формула успіху має кілька головних складових, серед яких не лише мультимедійність, дизайн, технологічна частина, а й грамотна рубрикація медіапродукту. Так, інтернет-проєкт про літературу на платформі Інстаграм «ЛітЕра» пропонує на вибір аудиторії п'ять рубрик, кожна з яких містить матеріали різних журналістських жанрів, але водночас дотримується єдиної тематичної лінії сторінки:

1. «Рецензія» - рубрика, в якій оприлюднюються найактуальніші рецензії на книги різних жанрів українських і зарубіжних письменників. Обов'язковою вимогою до наповнення цієї рубрики є вибір книг, які актуальні для нашого часу, які не є «заїждженими», а також написання всіх рецензій в одному стилі.
2. «Читачі рекомендують»: рубрика, в якій оприлюднюються авторські рецензії, які нам надсилають наші читачі. Сторінка не обмежує авторів у виборі книг, стилю написання. Вимога залишається єдиною: абсолютна унікальність викладу.
3. «ТОП-5»: рубрика, в якій представлені різноманітні добірки з книгами, має на меті ознайомлення з культурними цікавинками. Знову ж таки: у рубриці можна писати й про суміжні культурні галузі, такі як кіно або мистецтво, але щоб обов'язково перетиналось з літературою.
4. «#ДДД»: (розшифровується як Дотик До Душі) рубрика для поезії. Перспектива полягає в тому, що назва рубрики одночасно є хештегом, за яким рубрика швидше ідентифікуватиметься на просторах соціальної мережі. Обов'язковою вимогою до рубрики є те, що до тексту має бути відео супровід.
5. «Цитата дня»: рубрика для InstaStoris. Мета рубрики надихати читачів на гарний день словами великих діячів літератури. Також в цій рубриці часто є інтерактив для спілкування з аудиторією.

2.3 Оцінка ефективності та охоплення аудиторії на платформі Інстаграм.

Соціальна мережа Інстаграм зараз перебуває на піку популярності і має досить велику аудиторію користувачів. Тому, в першу чергу, було запущено просування блогу інструментами Інстаграм. Для просування було обрано пост, який, на нашу думку, принесе достатнє охоплення аудиторії «ТОП-5 книг вічної класики» (Додаток Б). Тривалість промоакції була 7 днів і принесла такі результати: охоплення аудиторії – 4664 користувачів, 169 переходів на сторінку,

підписалось 8 користувачів, для свого користування пост зберегли 45 користувачів (Додаток В). Для першої промоакції це досить непоганий результат, враховуючи те, що на сторінці на момент просування було всього лише декілька постів.

Наступним кроком в просуванні проєкту було обрано рекламу в онлайн-виданні Crush (Додаток Д) та блогерки Олени Костюк (Додаток Е). Ці промоакції дали такі результати : прихід підписників (в основному жіноча аудиторія), збільшення кількості лайків та зберігань на постах.

Також варто не забувати про простий та ефективний, а головне – безкоштовний спосіб просування – #хештеги та геотеги. До кожного InstaStoris та посту прикріплювались хештеги, які передають тематику проєкту, а також геотеги. Також можна проявляти активність : лайкати та залишати приємні коментарі потенційним підписникам, точково зав'язувати дружні стосунки.

Можна дійти до такого висновку, що найкраща схема просування проєкту в Інстаграм – це цікавий, актуальний, корисний, правильно піднесений контент, який поширюється по мережі за допомогою реклами. Саме така стратегія допомагає досягти якісного і довготривалого результату.

Загалом, за час існування сторінки в соціальній мережі Інстаграм до неї долучились 101 підписник, що є гарним результатом. Сміливо можна сказати, що тема проєкту є досить цікавою для користувачів мережі і якщо проєкт розвивати в правильному руслі, то він може стати дуже популярним онлайн-журналом про літературу, яких, нажаль, ще немає в Україні.

Висновки до розділу 2

У такий спосіб створення власного інтернет-проєкту вимагає ретельно підійти не лише до журналістської команди, а й до підбору людей із технічного обслуговування. Медійна складова повинна гармонійно співіснувати з дизайнерським макетом видання, функціонувати як допоміжний інструмент аудиторії швидше та зручніше знаходити необхідний матеріал. Загалом сучасний

інтернет-проект має відійти від класичних структуризацій інших засобів масової інформації і наблизитися до комерційнішого ареалу, де інформація сприймається як продукт, аудиторія – це насамперед клієнтура, тому і ставлення повинно бути не стільки як до читачів, як до споживачів. У практичному розділі роботи спробували продемонструвати як з нуля та без досвіду створити конкурентоспроможний, повноцінний медіапродукт. Із правильною рубрикацією та спільною ідеєю головного редактора, засновника та решти команди в сенсі усвідомлення та утотоження єдиного шляху розвитку.

ВИСНОВКИ

Літературно-художня критика надзвичайно широке поняття. Найкращі діячі письменницької та наукової сфер намагались дати точне визначення критики, але всі вони виявлялись різними. Ця царина інтелектуальної діяльності дуже обширна і щоб дати точне визначення поняття необхідно досліджувати здалеку.

Літературно-художня критика виникла ще в Стародавній Греції, де виступи публіцистів, висловлювання поетів нерідко містили в собі принципову і активну оцінку тих чи інших творів художньої літератури. Помітний розвиток вона отримала в епоху Відродження, а ще більший – в кінці XVIII-на початку XIX століття, в епоху романтизму. Можна зробити висновок, що поява деякої кількості художніх творів в літературі тієї чи іншої країни і є основою для виникнення літературної критики.

Отже, опрацювавши велику кількість різних визначень поняття «літературно-художня критика» можна дійти висновку, що літературно-художня критика – це відносно самостійна діяльність, яка спрямована на досягнення й оцінку художньо-естетичної своєрідності та суспільного значення нових творів мистецтва слова [8].

Дослідивши актуальні питання визначення та вивчення рецензії як провідного жанру критики, вдалося дійти висновку, що жанр рецензії багатогранний, його можна віднести і до дослідницько-новинного жанру, і до жанру масово-інформаційного процесу мовної діяльності, до естетично-концептуального жанру, і, звичайно, до аналітичного. Розглянувши теоретичний матеріал, було встановлено, що рецензія знаходиться на межі трьох сфер функціонування тексту: публіцистичної, аналітичної та літературної критики. В основі рецензії, як жанру, є відгук, головною рисою якого повинна бути критичність. Мета рецензії в загальних рисах – допомогти зрозуміти,

розібратися в прочитаному матеріалі. В основі рецензії, як жанру, є відгук, головною рисою якого повинна бути критичність. Так, відгук може бути на твір художньої літератури, мистецтва, науки, журналістики, тощо. Яка б форма не була обрана для відгука, його основна суть полягає у визначенні ставлення рецензента до твору, який він досліджує.

На сьогодні сучасний соціокультурний контекст і журналістська практика сприяють тому, щоб розглядати власне критичну творчість в засобах масової інформації дещо в іншій площині. Більшою мірою сьогодні варто говорити про медіакритичний акцент в літературно-художній критиці, яка, по суті, залишається своєрідною як метатеорією, так і метапрактикою по відношенню до всіх форм «культурної» журналістики. Серед медіакритиків ще не має сформованої усталеної системи критеріїв, за якими саме могла б здійснюватися оцінка. На сьогодні завданням медіакритиків є виявлення проблемних питань функціонування мас-медіа, підняття рівня медіаграмотності громадян, формування у них вміння критично мислити. Певні практичні напрацювання дають змогу говорити про проблемні аспекти, які найчастіше привертають увагу критиків медіа: засоби психологічного впливу на аудиторію, екранне насильство, медіа-законодавство.

Проаналізувавши сегмент сучасних українських інтернет-видань на літературну тематику, можна зробити висновок, що ця галузь на українському ринку ще мало розвинена і потребує великих вкладень в цей розвиток. Ця галузь на українському онлайн-ринку представлена такими проєктами: ЛітАкцент, ДругЧитача, Гоголівська Академія та ін. Всі вони мають спільну мету: довести, що в Україні літературна критика існує. Але досягається ця мета різними способами – деякі ресурси публікують рецензії та критичні статті відомих журналістів, інші ж висвітлюють цікаві події з літературного життя України. Завдяки цим блогам можна дійти висновку, що для того, щоб створити та зробити популярним інтернет-ресурс необхідно слідкувати за тенденціями, але водночас бути сміливими і створювати власні.

Сегмент українського медіаринку в інтернеті демонструє стабільний розвиток вітчизняних засобів масової інформації в різних напрямках. Чимало видань намагаються знайти унікальний шлях для свого становлення, щоб не лише займати місце у Всесвітній павутині, а й приносити прибуток власникам і суспільну користь для населення країни, регіону або ж навіть інших країн. Проаналізувавши конкурентоспроможність українських онлайн-медій в сфері літератури, з'являється висновок, що у 2021 році цілком реально принести щось нове своїм проєктом, адже ця ніша ще не має своїх сталих лідерів. Але для того, щоб розпочати творити нову сторінку в інтернет-журналістиці України, необхідно детально вивчити та дослідити методи роботи конкурентів.

Розробивши алгоритм поетапного створення інтернет-проєкту, його успішне злиття із медіасегментом відбудеться значно швидше, ніж за рандомного добору складників майбутнього продукту. Детальний план проєкту, а також урахування усіх вищезазначених чинників, допоможе створити не просто інформаційний електронний ресурс. Можливості Інтернету необмежені так само, як і його простір. Звісно, не йдеться про порушення цензури або ж пропагування аморальних якостей. Водночас ніхто не забороняє експериментувати, синтезувати всі наявні форми онлайн-журналістики із галуззю соціальної комунікації задля досягнення показового ефекту. Отже, сміливість і віра у свою ідею завжди нагороджують того, хто докладає зусиль. Можливість вибору для аудиторії серед сотень інтернет-ресурсів повинен стимулювати вдосконалюватися, а не опускати руки. Як результат, саме українська онлайн-журналістика з плином часу диктуватиме тренди світовим виданням з іменем, впливом й інвестиціями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баранов В. Літературно-художня критика / В. Баранов, А. Бочаров, Ю. Суворцев. Москва: Вища школа, 1982. 207 с.
2. Брюховецький В. Критика в сучасному літературному процесі // *Література і мистецтво у житті суспільства*. 1985. №10. 48с.
3. Бурляй Ю. Основи літературно-художньої критики. Київ: Вища школа, 1985. 245 с.
4. Василенко М. Тенденції розвитку аналітичних матеріалів у сучасній журналістиці // *Наукові записки Інституту журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка*, 2006. Т. 23. С. 97-112.
5. Вершиніна Н., Волкова Е., Ілюшин А. та ін. Введення в літературознавство: Підручник / Під заг. ред. Л. М. Крупчанова. Москва: Видавництво Онікс, 2005. 416 с.
6. Галустян А., Кульчицька Д. та ін. Як нові медіа змінили журналістику. Єкатеринбург: Гуманітарний університет, 2016. 304 с.
7. Городенко Л. Новітні медіа: мережеві інформаційно-комунікаційні ресурси: Монографія. Київ: Академія Української Преси, 2010. 172 с.
8. Гром'як Р. Історія української літературної критики (від початків до кінця ХІХ століття). Посібник для студентів гуманітарних факультетів вищих навчальних закладів. Тернопіль: Підручники і посібники, 1999. 224 с.
9. Здоровега В. Про журналістику і журналістів: статті, есе, виступи, діалоги. Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. 133 с.
10. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості: підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. Львів: ПАІС, 2004. 268 с.
11. Іванов В. Комп'ютерні мас-медіа на межі століть // *Актуальні питання масової комунікації*. 2002. Вип.3. Ч.1. С.41-43.
12. Іванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики: навчальний

посібник. Київ: Центр Вільної Преси, 2010. 258 с.

13. Калмиков А., Коханова Л. Інтернет-журналістика. Теоретичні основи : академічний підручник. Москва: Академія медіаіндустрії, 2018. 370 с.

14. Клустер Д. Що таке критичне мислення? // *Критичне мислення і нові види грамотності*. Москва: ЦГЛ, 2005. № 29. С.5-13.

15. Короткий тлумачний словник української мови / уклад.: Д. Гринчишин, Л. Гумецька, В. Карпова та ін. К.: Рад. школа, 1978. 296 с.

16. Крейг Р. Інтернет-журналістика: робота журналіста і редактора у нових ЗМІ. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 324 с.

17. Кулешов В. Історія російської критики XVIII-початку XX століть: підручник для студентів пед. інститутів. Москва: Просвещение, 1991. 432 с.

18. Лазутіна Г. Основи творчої діяльності журналіста. Москва : Аспект Пресс, 2000. 240 с.

19. Михайлюта В. Медіакритика: навчально-методичний комплекс для студентів II курсу (спеціальність: журналістика). Київ: Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, 2009. 70 с.

20. Монич Л. Рецензія як специфічний жанр на сторінках літературно-художніх журналів // *Наукові записки Інституту журналістики*. 2013. Т. 53. С. 87-90

21. Муромський В. Російська радянська літературна критика. Москва: Просвещение, 1984. 367 с.

22. Олійник І. Оцінювання в терміносистемі критики перекладу // *Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка*. 2006. Т. 26. С. 122-125.

23. Подолян М. Публіцистика як система жанрів. Київ: Центр вільної преси, 1998. 38 с.

24. Поспелов Г. Проблеми теорії літературної критики. Москва: Вид-во Москва, 1980. 262 с.

25. Потятиник Б. Інтернет-журналістика : навч. посіб. Львів: ПАІС, 2010. 244 с.

26. Пронкевич О. Взаємодія літератури і реклами в сучасному світі // *Онтологія літератури в сучасних комунікативних умовах : монографія / гол. ред* О. В. Пронкевич; Н. В. Яблоновська, А. Л. Татаренко, О. В. Пронкевич, Н. М. Лебединцева, Х. Б. Павлюк, Т. П. Остапчук, С. П. Маценка, Б. В. Стороха. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. 284 с.
27. Пушкін О. Повний збірник творів.: В 6 т. Москва: Вид-во Академії наук СРСР, 1950. Т. 5. 472 с.
28. Пушкіна В. Роль ЗМІ у формуванні політичної культури // *Сучасні міжнародні відносини: актуальні проблеми теорії та практики*. Київ: Національний авіаційний університет, 2021. С.467-470.
29. Рябчук М. Чому я не можу бути критиком // *Критика*. №12. 2002. №12. С. 26-27.
30. Словник літературознавчих термінів / В. М. Лесин, О. С. Пулинець. 3-тє вид. перероб., і доп. Київ: Радянська школа. 1971. 485 с.
31. Тертичний О. Жанри періодичного друку: підручник-довідник. Вид. 4-е, виправлене і доповнене. Москва: Аспект Пресс, 2011. 320 с.
32. Ученова В. Сучасні тенденції розвитку жанрів // *Вісник Московського університету*. Серія 10. Журналістика. 1976. № 4. С. 66-73.
33. Франко І. Із секретів поетичної творчості. Зібрані твори: у 50 т. Т.31. С. 45-46.
34. Фролова І. Майстерність літературного критика: Навчальний посібник дисципліни спеціалізації «Філологічне забезпечення журналістики» для студентів-філологів. Улан-Уде: Видавництво Бурятського держуніверситету, 2010. 86 с.
35. Харченко О. Літературна журналістика: перемоги та поразки як різновиди літературних прийомів. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2020. Т. 31. №3, ч. 3. С. 180-185.
36. Чернишевський Н. Про щирість в критиці // *Критичні статті: Пушкін; Гоголь; Тургенєв; Островський; Лев Толстой; Щедрин та ін. («Сучасник» 1854-1861 рр.)* Санкт- Петербург: Типографія и Літографія В. А. Тиханова, 1895.

С. 202-228 .

37. Шебеліст С. Трансформаційні процеси в системі журналістських жанрів // *Вісник Львівського університету*. Серія: Теле- та радіожурналістика. 2010. Вип. 9. С. 274-280.

38. Шкляр В. Українська журналістика: вчора, сьогодні, завтра. Київ : КМУЦА, 1996. 168 с.

39. Deuze Mark. What is Multimedia Journalism // *Journalism Studies*.2004. Vol. 5. Number 2. P. 141.DOI: 10.1177//1354856507087945.

40. Pushkina V. Problems with the internet media regulation in the modern media market of Ukraine // *POLIT.Challenges of science today*. Kiev: National aviation university, 2021. С.352-354.

Електронні ресурси:

41. Баган О. Спокуси і пастки літературної критики. URL: <http://litakcent.com/2009/06/15/spokusy-i-pastky-literaturnoji-krytyky> (дата звернення: 11.04.2021)

42. Говорухіна Ю. Метод сучасної літературної критики. URL: <http://sun.tsu.ru/mminfo/000063105/333/image/333-010.pdf> (дата звернення: 08.04.2021)

43. Зражевська Н. Нові медіа і нові форми комунікації в медіакультурі // *Current issues of mass communication*. Issue 14. 2013. С.70-75. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmk_2013_14_16 (дата звернення: 04.04.2021)

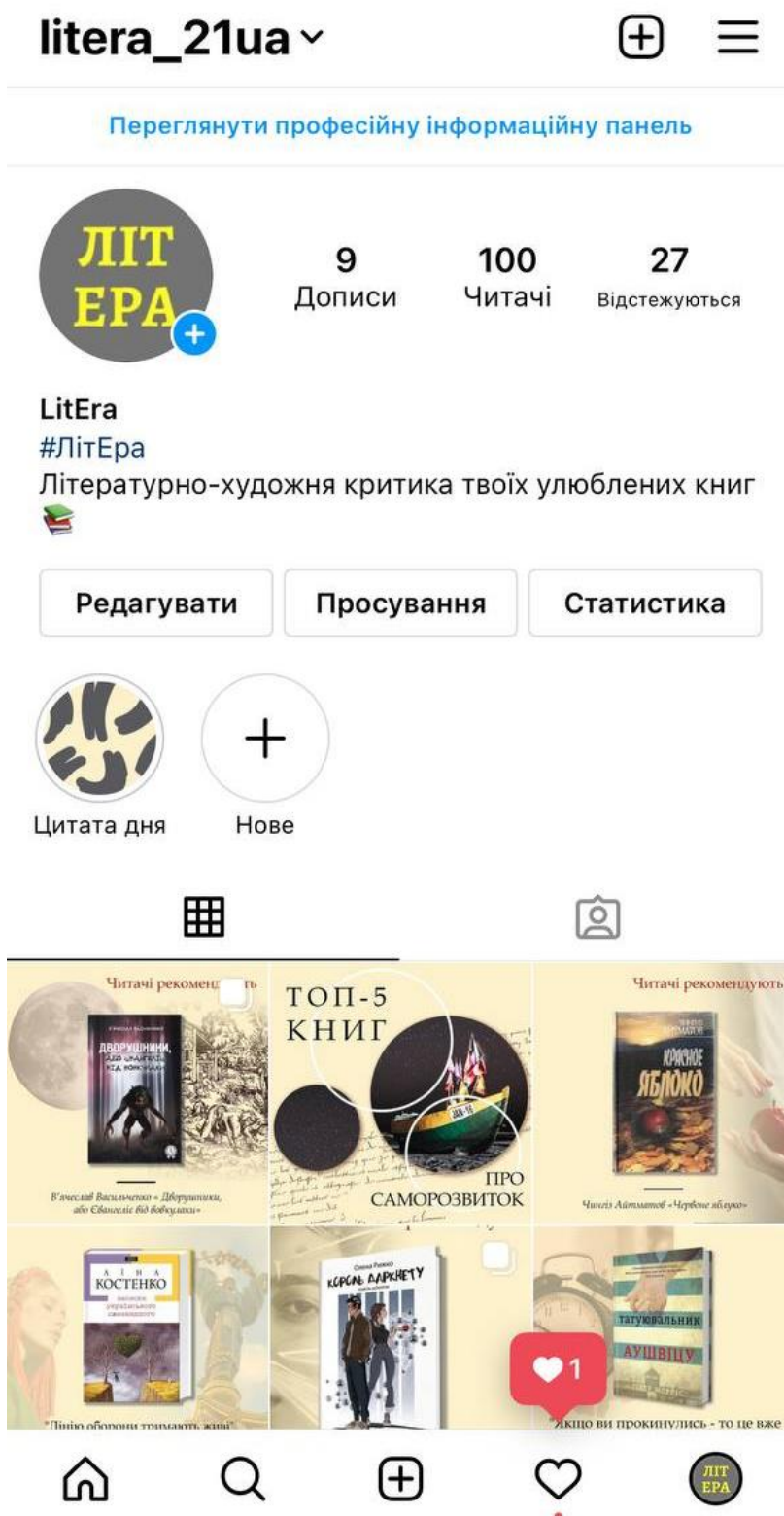
44. Корнілов Є. Масові комунікації на рубежі тисячоліть: монографія/2-е вид., стер. М.: ФЛІНТА, 2017. 256 с. URL: <https://rucont.ru/efd/244358/> (дата звернення: 09.04.2021)

45. Кузьменко О. Тональність та міра критики в критичній статті (на прикладі сучасних українських рецензій). URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2294> (дата звернення: 12.04.2021)

46. Тисячна Н. Про літературу — в широкому контексті. Інтернет-видання «ЛітАкцент» святкує 4 роки. URL: <http://www.day.kiev.ua/223202> (дата звернення: 12.04.2021)

47. Хороб С. Критика. Дух часу, дух аналізу чи стан свідомості й душі?!.. // Прикарпатський вісник НТШ. Слово. 2012. №2. С. 288-296. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pvntsh_sl_2012_2_30 (дата звернення: 14.04.2021)

ДОДАТКИ
Додаток А
Вигляд проєкту «ЛітЕра»

Розроблено автором

Додаток Б

Допис, який використовувався в просуванні

Розроблено автором

Додаток В

Результати промоакції

Статистика промоакції

Опубліковано 07.04.2021, 13:31

♥ 41

💬 0

🔖 45

Взаємодії

169

Кліки на рекламу

Відвідання профілю

114

100% з реклами

Відкриття

4 664

Охоплення аудиторії

99% не стежили за вами

97% в результаті вашої реклами

Покази

6 215

92% з реклами

Читачі

8

Реклама

21 пл

Додаток Д
Реклама в онлайн-виданні CRUSH

CRUSH 22 квітня 1:03 пп

Crushi, підпишіться на корисний блог!
«Люди перестають мислити, коли перестають читати»

♥

ЛІТ ЕРА litera_21ua

ТОП-5

ВІЧНОЇ КЛАСИКИ

litera_21ua 📖 ТОП-5 вічної класики 📖 ...

Розроблено автором

Додаток Е

Реклама в блогерки Олени Костюк

22 квітня 1:01 пп

Час підписатись на дипломний проект @push_vl ❤️

Обіцяю! Там дуже цікаво.

ЛІТ ЕРА litera_21ua

ТОП-5 КНИГ

ПРО САМОРОЗВИТОК

litera_21ua 📖 ТОП-5 книг про саморозвиток 📖 ...

Розроблено автором